

OMALET

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

22. detsember 2010*

Kohtuasjas C-245/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Arbeidshof te Brusseli (Belgia) 25. juuni 2009. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 6. juulil 2009, menetluses

Omalet NV

versus

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano, kohtunikud J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits (ettekandja) ja M. Berger,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 7. oktoobril 2010 toimunud kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Omalet NV, esindajad: advokaadid D. Van Der Mosen ja H. Van de Caeter,
- Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, esindaja: advokaat P. Derveaux,
- Belgia valitsus, esindajad: L. Van den Broeck ja C. Pochet,
- Taani valitsus, esindajad: V. Pasternak Jørgensen, R. Holdgaard ja C. Vang,
- Saksamaa valitsus, esindajad: M. Lumma ja J. Möller,
- Austria valitsus, esindaja: E. Riedl,

- Soome valitsus, esindaja: A. Guimaraes-Purokoski,

- Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: H. Walker, keda abistas *barrister* T. de la Mare,

- Norra valitsus, esindajad: Ø. Andersen ja K.B. Moen,

- Euroopa Komisjon, esindajad: M. van Beek ja V. Kreuschitz,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab EÜ artikli 49 kohaldatavust ja tõlgendamist.

- 2 Taotlus esitati kohtuvaidluses Omalet NV (edaspidi „Omalet”) ja Rijksdienst voor Sociale Zekerheid'i (riiklik sotsiaalkindlustusamet, edaspidi „Rijksdienst”) vahel, mis

puudutab esiteks Omaleti kui peatöövõtja solidaarvastutust Belgias asuva registreerimata alltöövõtja sotsiaalkindlustusvõla eest ja teiseks selle äriühingu kohustust teha kinnipidamisi alltöövõtjale sooritatavatelt maksetelt.

Õiguslik raamistik

- 3 27. juuni 1969. aasta seaduse, millega muudetakse 28. detsembri 1944. aasta dekreetseadust töötajate sotsiaalkindlustuse kohta, artikkel 30*bis* nägi põhikohtuasja aluseks olevate asjaolude toimumise ajal kehtinud redaktsioonis ette järgmist:

„[...]”

3. Tellija, kes kasutab lõikes 1 nimetatud tööde tegemiseks töövõtjat, kes ei ole kokkuleppe sõlmimise ajal registreeritud, vastutab solidaarselt oma lepingupartneri sotsiaalkindlustusvõlgade tasumise eest.

Töövõtja, kes lõikes 1 nimetatud tööde teostamiseks kasutab alltöövõtjat, kes ei ole kokkuleppe sõlmimise hetkel registreeritud, vastutab solidaarselt oma lepingupartneri sotsiaalkindlustusvõlgade tasumise eest.

[...]

Solidaarvastutust kohaldatakse kuni 50%-le selliste tööde kogumaksumusest ilma käibemaksuta, mille on teostanud registreerimata töövõtja või alltöövõtja.

[...]

4. Tellija, kes tasub lõikes 1 nimetatud tööde hinna täies ulatuses või osaliselt töövõtjale, kes ei ole makse tegemise ajal registreeritud, on kohustatud makse tegemisel kinni pidama 15% makstavast summast ilma käibemaksuta ja kandma selle kuninga kehtestatud korra kohaselt üle [Rijksdienstile].

Töövõtja, kes tasub lõikes 1 nimetatud tööde hinna täies ulatuses või osaliselt oma alltöövõtjale, kes ei ole makse tegemise ajal registreeritud, on kohustatud makse tegemisel kinni pidama 35% makstavast summast ilma käibemaksuta ja kandma selle kuninga kehtestatud korra kohaselt üle [Rijksdienstile].

Töövõtja on eelmises lõigus sätestatud kinnipidamise ja ülekandmise kohustusest siiski vabastatud, kui makse tegemise ajal kuninga kehtestatud korra kohaselt ei ole tema alltöövõtja [Rijksdiensti] või toimetulekutoetuse kindlustusfondi võlgnik või on talle määratud võlgnetavate summade maksetähtaeg kohtuväliselt või seadusjõus kohtuotsusega ning ta on määratud tähtaegu rangelt järginud ja on töövõtjana registreeritud. Selleks loob [Rijksdienst] avaliku andmebaasi, mille on käesoleva lõigu kohaldamisel tõenduslik jõud.

Kui töövõtja on tööandja, kelle asukoht ei ole Belgias ja kellel puudub Belgias sotsiaalkindlustusvõlg ning kelle töötajatel on kehtiv lähetustunnistus, ei kohaldata talle võlgnetavate maksete suhtes eelmises lõigus sätestatud kinnipidamisi.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 4 Omalet kui kinnisvaraarendaja kasutas Belgias asuvat, kuid seal registreerimata alltöövõtjat. Alltöövõtja esitas kaks arvet: esimese arve 2. aprillil 2003 summas 4 136,10 eurot ja teise 29. aprillil 2003 summas 4 493,69 eurot. Mõlemad arved tasuti.
- 5 Alltöövõtjal, kelle pankrot kuulutati välja 25. septembril 2003, oli selle kuupäeva seisuga 57 593,87 euro suurune võlg Rijksdiensti ees. Rijksdienst nõudis 1969. aasta seaduse artikli 30*bis* lõike 3 alusel Omaletilt kui solidaarvõlgnikult alltöövõtja sotsiaalkindlustusvõla tasumist 4 314,90 euro suuruses summas, mis on piiratud 50%-ga tööde koguhinnast. Sama seaduse artikli 30*bis* lõike 4 alusel nõuti Omaletilt veel 6 040,85 euro suurust summat, kuna Omalet ei olnud teinud nimetatud artikli kohaseid kinnipidamisi.
- 6 Kuna kokkulepet ei saavutatud, esitas Rijksdienst 25. aprillil 2007 Omaleti vastu kaebuse Arbeidsrechtbank te Brussel'ile (Brüsseli töökohus). See kohus rahuldab Rijksdiensti nõude 25. aprilli 2008. aasta otsusega ning mõistis Omaletilt välja 10 355,75 eurot, millele lisandub seadusjärgne viivitusintress alates 1. veebruarist 2006, ja kohtukulud.
- 7 Omalet esitas 23. mail 2008 selle otsuse peale Arbeidshof te Brusselile (Brüsseli kõrgem töökohus) apellatsioonkaebuse eelkõige selle alusel, et 1969. aasta seaduse artikkel 30*bis* on vastuolus EÜ artiklitega 49 ja 50.

- 8 Neil asjaoludel otsustas Arbeidshof te Brussel menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas siseriiklik kohus peab kohaldama EÜ artiklit 49 [Rijksdiensti] ja Belgias asuva peatöövõtja vahelises kohtuvaidluses, kui [1969. aasta seaduse] artikli 30*bis* lõike 3 alusel (enne selle sätte 27. aprilli 2007. aasta programmseaduse artikliga 55 muutmist kehtinud redaktsioonis) nõutakse selle peatöövõtja tunnistamist solidaarselt vastutavaks Belgias asuva registreerimata alltöövõtja võlgadest ühe osa eest või kui peatöövõtja vastu taotletakse kohtuotsust seetõttu, et ta ei järginud selle seaduse artikli 30 lõikes 4 ette nähtud kinnipidamiskohustust?
2. Teise võimalusena, kas EÜ artikliga 49 on vastuolus selline regulatsioon, nagu on sätestatud [1969. aasta seaduse] artikli 30*bis* lõigetes 3 ja 4 (enne selle sätte 27. aprilli 2007. aasta programmseaduse artikliga 55 muutmist kehtinud redaktsioonis)?”

Euroopa Kohtu pädevus

- 9 Kõigepealt tuleb tõdeda, et eelotsusetaotlus puudutab EÜ asutamislepingu teenuste osutamise vabadust käsitlevate sätete tõlgendamist olukorras, kus kõik põhikohtuasja elemendid on ainult ühe liikmesriigi sisesed, nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus ise märgib.
- 10 Seetõttu tuleb Euroopa Kohtul hinnata oma pädevust neid sätteid tõlgendada (vt selle kohta 31. jaanuari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-380/05: Centro Europa 7, EKL 2008, lk I-349, punkt 64, ja 11. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas C-384/08: Attanasio Group, EKL 2010, lk I-2055, punkt 22).

- 11 Sellega seoses olgu meenutatud, et Euroopa Kohus on eitanud oma pädevust juhul, kui on ilmne, et tal palutakse tõlgendada liidu õiguse sätet, mis ei ole kohaldatav (1. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-567/07: Woningstichting Sint Servatius, EKL 2009, lk I-9021, punkt 43).

- 12 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole teenuste osutamise vabadust käsitlevad aluslepingu sätted kohaldatavad tegevuse suhtes, mille kõik asjassepuutuvad elemendid on ainult ühe liikmesriigi sisesed (vt eelkõige 9. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-108/98: R.I.SAN., EKL 1999, lk I-5219, punkt 23, ja 21. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-97/98: Jägerskiöld, EKL 1999, lk I-7319, punkt 42).

- 13 Käesolevas asjas nähtub Euroopa Kohtule edastatud toimikust, et kõik põhikohtuasja elemendid on tõepoolest ainult ühe liikmesriigi sisesed, kuna nii peatöövõtja kui ka alltöövõtja asuvad Belgias ning kõik faktilised asjaolud on leidnud aset selle liikmesriigi territooriumil.

- 14 Seetõttu on ilmne, et põhikohtuasjas ei ole ühtegi EÜ artiklis 49 ette nähtud siduvat elementi ning see säte ei kohaldu.

- 15 On tõsi, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale võib tema vastus olla eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarvilik ka niisuguses puhtalt riigisiseses olukorras, eriti juhul, kui siseriiklik õigus kohustab seda kohut tagama antud liikmesriigi kodanikule samad õigused kui need, mis samasuguses olukorras tulenevad liidu õigusest teise liikmesriigi kodanikule (vt eelkõige 5. detsembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-448/98: Guimont, EKL 2000, lk I-10663, punkt 23, 30. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-451/03: Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, EKL 2006, lk I-2941, punkt 29; 5. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-94/04 ja C-202/04: Cipolla jt,

EKL 2006, lk I-11421, punkt 30, ning 1. juuni 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-570/07 ja C-571/07: Blanco Pérez ja Chao Gómez, EKL 2010, lk I-4629, punkt 36).

- 16 Käesoleval juhul ei ole see siiski nii. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ise on oma eelotsusetaotluses viidanud Grondwettelijk Hof'i (põhiseaduskohus) otsusele, milles see kohus on leidnud, et EÜ artikkel 49 ei kohaldu, kui pooleliolev kohtuasi puudutab üksnes siseriikliku õigusega reguleeritud olukorda. Käsitledes küsimust, kas 1969. aasta seaduse artikli 30*bis* lõige 1 on vastuolus Belgia põhiseaduses sõnastatud võrdsuspõhimõttega ja mittediskrimineerimise põhimõttega, kuna nimetatud säte näeb ette, et tellijaid, kes asuvad Belgias ja kasutavad Belgias registreerimata välismaiseid lepingupartnereid ning saavad tugineda EÜ artiklitele 49 ja 50, ning tellijaid, kes kasutavad Belgias asuvat teenuseosutajat ega saa nimetatud artiklitele tugineda, koheldakse erinevalt, leidis nimetatud kohus, et üksnes siseriikliku õigusega reguleeritud olukorda ja liidu õigusega reguleeritud olukorda ei saa võrrelda.
- 17 Seega ei nähtu eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasja asjaoludel oleks eelotsusetaotluse esitanud kohus kohustatud tagama Belgias asuvatele ettevõtjatele samad õigused kui need, mis samasuguses olukorras tulenevad liidu õigusest teises liikmesriigis asuvatele ettevõtjatele.
- 18 Sellest järeldub, et niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas, mille kõik elemendid on ainult asjassepuutuva liikmesriigi sisesed, ei ole Euroopa Kohus pädev vastama Arbeidshof te Brusseli esitatud eelotsuse küsimustele.
- 19 Seetõttu tuleb Arbeidshof te Brusseli esitatud eelotsusetaotlus tunnistada vastuvõetamatuks.

Kohtukulud

- ²⁰ Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Arbeidshof te Brusseli (Belgia) 25. juuni 2009. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus on vastuvõetamatu.

Allkirjad